

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГУМАНІТАРНИЙ
ВІСНИК

ЧИСЛО 22

СЕРІЯ: ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Випуск 6

ЧЕРКАСИ 2015

Засновник: Черкаський державний технологічний університет.

Виходить двічі на рік.

Число 22 друкується згідно з рішенням Вченої ради ЧДТУ,
протокол № 8 від 23.03.2015 р.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 04.07.2014 р. № 793 «Гуманітарний вісник. Серія: Історичні науки» Черкаського державного технологічного університету включено до Переліку наукових фахових видань України.

Члени редколегії:

Бушин М.І., д.і.н., професор – головний редактор серії «Історичні науки»,

Лазуренко В.М., д.і.н., професор – заступник головного редактора серії «Історичні науки»,

Стадник І.Ю., к.і.н., доцент – відповідальний секретар,

Виговський М.Ю., д.і.н., професор,

Гуржій О.І., д.і.н., професор,

Курсєєва О.А., к.і.н., доцент,

Лисенко О.Є., д.і.н., професор,

Рєєнт О.П., д.і.н., професор,

Самородов Д.П., д.і.н., професор,

Федорова А.В., д.і.н., професор,

Храмова-Баранова О.Л., д.і.н., професор,

Чубіна Т.Д., д.і.н., професор,

Моклак Я., д.і.н. (Ягелонський університет, Польща).

Рецензенти: **Гоцуляк В.В.,** доктор історичних наук, професор кафедри архівознавства, новітньої історії та спеціальних історичних дисциплін Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького;

Морозов А.Г., доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри архівознавства, новітньої історії та спеціальних історичних дисциплін Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького.

Гуманітарний вісник : всеукр. зб. наук. праць. – Число 22. Вип. 6 / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2015. – 277 с. – (Серія : Історичні науки).

Досліджуються актуальні аспекти проблем історії України, історії української культури, історії науки і техніки; розкривається внесок видатних особистостей у розвиток науки та культури.

Для науковців, викладачів та аспірантів вищих навчальних закладів.

УДК 94

За точність посилань та достовірність фактичного матеріалу відповідальність несуть автори. Редакція може не поділяти погляди авторів.

**Присвячується 55-річчю від дня заснування
Черкаського державного технологічного
університету**

ЗМІСТ

Історія України

Бушин М.І. Черкаський державний технологічний університет: сторінки історії.....	8
Ярмоленко М.І. Регіональні особливості етнокультурних процесів в Україні другої половини ХХ ст.: історіографія.....	15
Лисенко А.І. Становище жінок в Україні: історичний досвід вирішення соціально-правових питань (90-ті рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.)	27
Силка О. З. Бібліотеки сільських агрокультурних просвітницьких організацій на початку ХХ ст.	34
Синявська Л.І. Діяльність машинобудівних та металообробних підприємств Сходу і Півдня України у 1914–1916 рр.	43
Ілляшенко Ю.Ю. Джерелознавчий аспект дослідження становища дітей в Україні періоду розбудови громадянського суспільства (90-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.)	55
Ярославська Л.П. Становлення і розвиток фізичного виховання у навчальних закладах України в другій половині ХІХ ст.	64
Деменко Л.М. Пожежні організації Києва і Чернігова кінця ХІХ – початку ХХ ст. за матеріалами журналу «Пожарное дело»	75
Бінецька О.В. Вивчення іноземних мов в інститутах шляхетних дівчат протягом ХІХ – на початку ХХ ст.	87
Тептюк Л.М. Внесок інтелігенції у культурні процеси на Черкащині в період української національної революції 1917–1920 років в контексті загальноукраїнського піднесення	94
Перехрест І.В. До питання про працевлаштування інвалідів Великої Вітчизняної війни у повоєнний період (1944–1950 рр.)	103
Томазов В.В. Благодійниці та громадські діячки з кола одеських купців хіоського походження.....	112
Мирончук А.С. Маловідомий нарис А.В. Флоровського з історії Законодавчої комісії 1767–1768 рр.: запровадження до історіографічного контексту	123
Лазуренко В.М. Товарно-грошові відносини в українському селі в радянський доколгоспний період.....	139
Яшан О.О. Окупаційна повсякденність: соціально-культурний аспект	149

<i>Худолей О.С.</i> Стан пам'яткоохоронної справи незалежної України: історіографія проблеми 1991–2008 рр	158
<i>Милько В.І.</i> Навчальні округи Російської імперії: управління та адміністративно-інспекторський нагляд (1861–1866)	170
<i>Тимів І.М.</i> Хронологія татарських і турецьких набігів на Україну в 1520–1525 рр.	187
<i>Калініченко К.С.</i> Військові традиції українського козацтва	205
<i>Голуб О.О.</i> Демографічна ситуація на Черкащині (2013–2015 рр.)	215
<i>Чепурда Г.М.</i> Початковий етап гідробудівництва та зрошення в Україні напередодні «Великого плану перетворення природи»	221
<i>Стадник І.Ю.</i> Етнічний склад населення Центральної України 90-х рр. ХХ ст. як ресурсний потенціал національно-культурного відродження... ..	225
<i>Чубіна Т.Д.</i> Історичні портрети жінок родини Потоцьких: сестри Софія та Ольга	232
<i>Спіркіна О.О.</i> Культурно-мистецьке життя Черкащини 1991–2001 років у контексті національного відродження: історіографія проблеми	241
Історія української культури	
Історія науки та техніки України	
<i>Храмова-Баранова О.Л.</i> Асоціативна ілюстрація в створенні дизайну інтерактивних видань в Україні	255
<i>Ротте С.В., Пшенишна Н.М.</i> Іван Пулюй та Вільгельм Рентген: історія великого винаходу	262
<i>Храмова-Баранова О.Л., Гладкова І.П., Деркач С.П.</i> Трансформація архітектурних форм доби Київської Русі на основі стандартів міряння	267
<i>Про авторів</i>	275

CONTENTS

The history of Ukraine

Bushyn M. Cherkasy State Technological University: pages of history	8
Yarmolenko M. Regional features of ethno-cultural processes in Ukraine in the second half of the twentieth century: historiography.....	15
Lisenko A. The situation of women in Ukraine: historical experience in dealing with social and legal issues (90's of XX century – beginning of XXI century)	27
Sylka O. Libraries of rural agricultural educational organizations early twentieth century	34
Syniavska L. The activity of engineering and metal processing companies of east and south of Ukraine in 1914–1916 years	43
Illyashenko Y. Source-side research situation of children in Ukraine period of building civil society (90's of XX century – beginning of XXI century)	55
Yaroslavskaya L. Formation and development of physical education at educational institutions in Ukraine of the second half of the 19-th century.....	64
Demenko S. Firefighters organizations of Kiev and Chernigov late XIX – early XX century after materials of the magazine "Firefighting"	75
Binetska O. Studying of foreign languages in the Institute for Noble Maidens throughout the nineteenth – early twentieth century.....	87
Teptyuk L. The contribution of intellectuals in cultural processes in Cherkasy during Ukrainian national revolution of 1917–1920 in the context of the rise nationwide	94
Perehrest I. The question of the employment of disabled in World War II at the post-war period (1944–1950 years)	103
Tomazov V. Philanthropists and public women from the Odessa's Merchants of chios origin	112
Myronchuk A. Little-known essay of A.V. Florovsky from the history of the Legislative Commission of 1767–1774: introducing in historiographical context.....	123
Lazurenko V. Commodity-money relations in the Ukrainian village of the period before soviet collective farms organizing.....	139
Yashan O. Occupation everyday life: social and cultural aspects.....	149

<i>Hudoliy O.</i> Changes and prospects of field of national sight' protection business of independent Ukraine: historiography of problem (1991–2008).....	158
<i>Mylko V.</i> Teaching vicinity of the Russian empire, management and administrative-inspector supervision (1861–1866)	170
<i>Tymiv I.</i> The chronology of the Tatar and Turkich invasions to Ukraine in 1520–1525	187
<i>Kalinichenko K.</i> Military traditions of Ukrainian Cossacks.....	205
<i>Golub O.</i> Demographic situation in the Cherkasy region (2013–2015)	215
<i>Chepurda G.</i> The initial phase of hydro construction and irrigation in Ukraine on the eve of «The Great Plan of Nature Transformation»	221
<i>Stadnyk I.</i> Ethnic composition of Central Ukraine population in 90th of twentieth century as a resource potential of national cultural renaissance	225
<i>Chubina T.</i> Historical portraits of the women of Pototsky family: sisters Sofia and Olha	232
<i>Spirkina O.</i> Cultural-artistic life of Cherkashchyna of 1991–2001 years in the context of the national revival: historiography of problem	241

The history of Ukrainian culture

<i>Khramova-Baranova H.</i> Associative illustration in creation of design of interactive editions in Ukraine	255
<i>Rotte S., Pshenishna N.</i> Ivan Puliui and Wilhelm Roentgen: background of great inventions	262
<i>Khramova-Baranova H., Gladkova I., Derkach S.</i> Transformation of architectural forms of time of Kiev Rus on the basis of standards of measuring	267
<i>About the authors</i>	275